

Føreord

Nils Aarsæther

Denne boka blei til som eit mørketidsprosjekt i Tromsø vinteren 2023/24. Redaktøren hadde, som pensjonist, gått gjerandslaus nokre veker før jul, og ektefelle Åshild såg behovet for å foreslå eit sysselsettingstiltak: Var det ikkje på tide å skrive om erfaringane gjennom eit langt yrkesliv, der utdanninga i samfunnsplanlegging hadde stått i fokus? Jo, det var ein god ide, ikkje minst fordi det i 2024 ville vere 50 år sidan oppstart av «mellomfagstillegg i samfunnsplanlegging og lokalsamfunnsforskning» ved Universitetet i Tromsø.

Men det var ikkje berre ved reformuniversitetet i Tromsø at interessa for «samfunnsplanlegging» hadde fått fotfeste, på tidleg 1970-tal. Også dei nye distriktshøgskolane i Volda og Lillehammer hadde gått i gang med tilsvarande studietilbod, tydeleg prega av det som på mange måtar var ei brytings-tid: Det var ei tid med kritikk av tradisjonell plantenking, og med eksperimentering i tverrfaglege og praktisk retta utdanningsløp. Tidlegare kollegaer i Volda og Lillehammer blei kontakta og gjekk i gang med å skrive korleis studiar i samfunnsplanlegging kom i gang, og korleis desse studiane profilerte og utvikla seg gjennom ein 50-årsperiode.

Ideen om «samfunnsplanlegging» har ikkje vore eit vinnarspor i academia, og lenge var det berre i Tromsø, Volda og Lillehammer det blei danna fagmiljø som nytta denne overskrifta. Men på tidleg 2000-tal kom det ei tilsvarande utdanning på plass ved Universitetet i Agder, og nyleg starta Nord universitet eit studium i «geografi og samfunnsplanlegging» i Levanger. Så i denne boka blir tre eldre, og to yngre, planutdanningar presenterte, gjennom velvillig skriveinnsats på fritida og i pensjonistlivet.

Tromsø-delen er blitt den klart største, ikkje minst fordi ei særeigen utvikling i samfunnstenkning kom til uttrykk ved oppstarten av reformuniversitetet i nord. Men det var ei tenking som i stor grad kunne trekke på den unike

<https://doi.org/7557/7.7867> Aarsæther, N.: Føreord. I Aarsæther, N, (red.):

Samfunnsplanlegging gjennom 50 år. Septentrio Reports 2 (2024).

© 2024 The author(s). This is an Open Access publication distributed under the terms of the [Creative Commons Attribution 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

samlinga av samfunnsfaglege kapasitetar som var rista i hop ved Universitetet i Bergen kring 1970. Midt oppe i dette miljøet befann Ottar Brox (1932-2024) seg, der har styrte det tverrfaglege «Regionalseminaret» og utfordra statsvitarar, sosiologar, antropologar, geografar og økonomar med sin praktisk-kritiske analyse – og retorikk. Ottar Brox kunne i 1972 ta med seg erfaringane i Bergen til Tromsø, i arbeidet med å utvikle *«en planleggerutdanning med utgangspunkt i lokalsamfunnets problematikk.»*

Arbeidet med å skrive Tromsø-kapitla i boka har vore lystbetont, og fleire tidlegare kollegaer har stilt opp som medforfattarar på enkeltkapittel, med tekstbidrag og som (kritiske) kommentatorar. Bjørn Hersoug, Svein Jentoft, Torill Nyseth, Toril Ringholm, Anniken Førde, Ragnar Nilsen, Odd Handegård, Karoline Jacobsen Kvalvik, Jan Einar Reiersen og Lena Bogstrand skal takkast spesielt. Til å bearbeide manus og gjere det trykkeklart har Ingvar Botnen og Gro Vittersø ytt ein stor innsats på distanse, og lokalt har Jan Erik Frantsvåg fullført manusarbeidet. Bidrag til trykkinga har i hovudsak kome frå Institutt for samfunnsvitenskap ved UiT, men også frå dei øvrige institusjonane.

Tromsø oktober 2024

Nils Aarsæther

Redaktør og forfattar